

การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรของสำนักสงฆ์
บ้านโง้งนขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี*
YOUTH DEVELOPMENT WITH NOVICE ORDINATION ACTIVITY OF
BAN NGONKHAM PRIEST'S HOUSE, NAMTANG SUB-DISTRICT,
SRI MUEANG MAI DISTRICT, UBON RATCHATHANI PROVINCE

พระวรรณพงษ์นรินทร์ วชรานันท์*, ภัทรชัย อุทาพันธ์

Phra Wanpongnarin Wajarayano*, Phattharachai Utaan

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ขอนแก่น ประเทศไทย

Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University Isan Campus, Khon Kaen, Thailand

*Corresponding author E-mail: chaiwatcaya@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณร 2) การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรของสำนักสงฆ์ บ้านโง้งนขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี 3) วิเคราะห์การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณร ของสำนักสงฆ์บ้านโง้งนขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เอกสาร จากข้อมูลจากพระไตรปิฎก ตำราวิชาการ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความที่เกี่ยวกับการบรรพชาสามเณร การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรนั้น การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงที่ละขั้นตอน สู่สภาพที่ดีเป็นที่พอใจด้วยกระบวนการและวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการที่จะพัฒนาเยาวชนต่อไป หลักธรรมในพระพุทธศาสนา มีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งต่อการนำมาใช้ในการที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนในสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เจริญอย่างรวดเร็ว การได้มาเข้าร่วมกิจกรรมบรรพชาสามเณร จึงเป็นโอกาสที่เด็กและเยาวชนจะได้พัฒนาตนเอง ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงตนไปในทางที่ดีขึ้น มีความประพฤติที่เหมาะสมแก่วัย หลังจากที่ได้ศึกษาและปฏิบัติตนตามหลักพระธรรมในพระพุทธศาสนา เด็ก และเยาวชนมีความสำรวมระวัง ทางกาย วาจา มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน มีระเบียบ มีวินัย มีคุณลักษณะ รู้จักการพิจารณาที่จะเลือกบริโภคข่าวสาร จากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่นำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นประโยชน์ และไม่เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม เด็กและเยาวชนที่มาเข้าร่วมกิจกรรมบรรพชา ยังได้เชื่อว่าเป็นผู้ได้สืบทอดพระพุทธศาสนา และเป็นศาสนทายาทในถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง

คำสำคัญ: การพัฒนา, เยาวชน, กิจกรรมบรรพชาสามเณร, สำนักสงฆ์บ้านโง้งนขาม จังหวัดอุบลราชธานี

Abstract

The objectives of this thesis are as follows: 1) To study youth development through novice ancestral activities 2) To study youth development through novice ancestral activities of Ban Nhong Kham Monastery. 3) To analyze the development of youth with the activities of novice

* Received November 28, 2024; Revised December 20, 2024; Accepted December 27, 2024

ancestors of Ban Nhong Kham Monastery, Nam Rod Subdistrict, Si Mueang Mai District, Ubon Ratchathani Province. Research papers, It is a documentary research by searching for information from Tripitaka, academic texts, research results, articles related to summer paleontology moral and ethical development is then analyzed for content data and conclusions of research. Youth development through novice ancestral activities Development means making it more prosperous. There are step-by-step changes to satisfactory conditions through various processes and methods that are used as tools to develop youth. Principles in Buddhism It is very suitable for use. In order to develop children and youth in the changing conditions of a rapidly growing society. Attending novice ancestral activities is an opportunity for children and youth to develop themselves and change themselves for the better. Age-appropriate behavior After studying and practicing the principles of the Buddhist Dharma. Children and youth are cautious, physical, verbal, humble, organized, disciplined, and have discretion to choose to consume news from online media that presents useful information and does not benefit society. Children and youth who participate in ancestral activities are also known as inheritors of Buddhism and religious heirs in their hometowns.

Keywords: Development, Youth, Novice Ordination Program, Ban Ngonkham Priest's House Ubon Ratchathani Province

บทนำ

ปัญหาสำคัญที่กำลังเป็นที่ถกเถียงในสังคมไทยปัจจุบัน คือ ปัญหาคุณธรรม จริยธรรมของคนในชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนไทย ซึ่งมีอยู่ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ ของคนทั้งประเทศ ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชน มีหลายอย่างเช่น ปัญหาทางพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด ปัญหาการมั่วสุมอบายมุข ปัญหาทางเพศ ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น ที่มาหรือสาเหตุของปัญหาเหล่านี้เกิดมาจากความอ่อนแอทางครอบครัวและความไม่เข้มแข็งของชุมชน การขาดสติสัมปชัญญะ การขาดเหตุผลทางปัญญาการขาดความยับยั้งชั่งใจของเยาวชนเองการเห็นห่างหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา การไม่ยึดถือปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ และกฎหมายบ้านเมืองอย่างจริงจัง โดยสาเหตุหลักก็เป็นผลพวงจากความล้มเหลวในการฝึกอบรมขัดเกลาพฤติกรรมของเด็ก และเยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม (พระครูกิตติวิสุทธิวัฒน์ (สมปอง สมบุญโณ), 2561) จึงทำให้เกิดปัญหาการวิจัยตามมาว่า จะมีวิธีการใดที่จะแก้ไขปัญหานี้ข้างต้นได้อย่างเบ็ดเสร็จ และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุดอีกด้วย ในความเป็นจริงเด็กและเยาวชนถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ทั้งนี้ เพราะเมื่อเด็กและเยาวชนเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ก็กลายเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต ประการสำคัญ ก็คือ การที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพควรต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ยังเยาว์วัย ซึ่งจำเป็นให้ได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา จริยธรรม ศีลธรรม อันอยู่บนพื้นฐานของความรัก ความโอบอ้อมอารี มิตรไมตรี และความเมตตากรุณา สิ่งเหล่านี้อยู่ในฐานะเครื่องหล่อหลอมให้เยาวชนเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งแสดงออกในแง่ของการมีอารมณ์มั่นคง มีทัศนคติ การปรับตัวที่ดี และตั้งอยู่ในความดีไม่เบี่ยงเบนไปสู่ที่ต่ำทราม เด็กและเยาวชนอยู่ในช่วงวัยเรียนรู้เปรียบเสมือนผ้าขาวและมีความอ่อนไหว อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย อยากรู้ อยากรอง มีความต้องการรุนแรง ปราศจากความยั้งคิด (สุชา จันทร์อม, 2536) จึงอาจถูกชักจูงให้หลงไปในทางที่ไม่ถูกต้องได้ง่าย วัยรุ่นจำนวนไม่น้อยจึงตกเป็นทาสของยาเสพติด ซึ่งประเทศไทยประสบปัญหาเสพติดต่อเนื่องมาเป็นเวลานานและนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2544)

การที่เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นและอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ต้องมากระทำความผิดฐานติดยาเสพติด ที่นอกจากจะส่งผลให้สมรรถภาพและประสิทธิภาพของสมองในด้านสติปัญญา ด้านความจำ ด้านการเรียนรู้ ด้านสมาธิ สูญเสียไปแล้วยังต้องมาถูกนำตัวดำเนินคดีตามกฎหมายอีกด้วย ถือเป็นการสูญเสียทรัพยากรอันมีค่า ของชาติโดยเปล่าประโยชน์ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างภาระให้สังคมแบกรับเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไว้ ยิ่งไปกว่านั้น การกระทำความผิดของเยาวชนไทยในปัจจุบันไม่ได้เกิดขึ้นแต่เฉพาะเมืองหลวงที่ได้ชื่อว่าเมืองที่เต็มไปด้วย ความเจริญทางวัตถุ และเป็นศูนย์รวมแห่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงในทุกภูมิภาค ของประเทศก็ประสบปัญหายาเสพติดไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เนื่องด้วยความเติบโตทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน ส่งผล กระทบทั้งในด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในทุกภูมิภาคของประเทศ เยาวชนรับเอา วัฒนธรรมตะวันตกแบบวัตถุนิยมมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน และมักจะนำไปสู่ การกระทำความผิด ซึ่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในฐานะวัยรุ่นของประเทศที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การติดยา เสพติด (ยุบลวรรณ ประมวลรัฐการ, 2532)

สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีในห้วงเดือนพฤษภาคม 2567 โดย สำนักงาน ปปส. ภาค 3 พบว่า ยังมีการลักลอบนำเข้ายาบ้าตามพื้นที่แนวชายแดน โดยพื้นที่ควรเฝ้าระวัง ได้แก่ พื้นที่ชายแดน อำเภอนามาน จังหวัดอำนาจเจริญ พื้นที่อำเภอเขมราฐ พื้นที่อำเภอบุณฑริก โดยจากการประมวลผลการจับกุม คดียาเสพติดห้วงเดือนพฤษภาคม 2567 พบว่า มีการจับกุมคดียาเสพติด จำนวน 506 คดี ผู้ต้องหาจำนวน 524 ราย และอำเภอที่มีการจับกุมยาเสพติดมากที่สุด 5 อำเภอแรก ได้แก่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี อำเภอเดชอุดม อำเภอ ตระการพืชผล อำเภอเขมราฐ และอำเภอบุณฑริก สามารถตรวจยึดยาบ้าได้ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1.2 ล้านเม็ด (ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี, 2567) พื้นที่บ้านโพนงาม หมู่ 4 และ บ้านดงนา หมู่ 5 ของตำบลหนามแท่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงมีลักษณะทิวเขา รายล้อมมีอาณาเขตติดต่อกับแขวงสาละวันของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ที่มีเพียงลำ แม่น้ำโขงที่ไหลเลี้ยวเลาะคั่นไว้เท่านั้น การลักลอบนำเข้ายาเสพติดจึงทำได้ไม่ยาก ทำให้พื้นที่แห่งต้องเผชิญกับ ปัญหาเสพติดในหมู่เด็กและเยาวชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถึงกระนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่แห่งนี้ มีทั้งการป้องกันและปราบปราม เช่น โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่จัดโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี การจัดตั้งหมู่บ้านป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดที่มีสำนักงาน พัฒนาชุมชนอำเภอศรีเมืองใหม่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือการจัดตั้งสถานบำบัดยาเสพติดในโรงพยาบาล ศรีเมืองใหม่ (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี, 2564) อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้เน้น แก้ปัญหาด้านจิตใจเท่าที่ควร วิธีการหรือแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหายาอย่างเบ็ดเสร็จ ก็คือ กิจกรรมบรรพชา สามเณร เนื่องจากประเพณีบวชเป็นภูมิปัญญาของคนไทยอย่างน้อยที่สุด ก็จะได้ประโยชน์หลายประการ เช่น 1) มีผู้สืบทอดอายุพระศาสนาด้วยการบวชเรียน 2) ช่วงวัยดังกล่าวถือว่าอยู่ในช่วง “เลือดร้อน” หากได้บวชอยู่ใน ร่มเงาของผ้ากาสาวัตรก็ช่วยประกันภัยต่าง ๆ ได้พอสมควร โดยเฉพาะภัยที่เกิดเพราะความ “เลือดร้อน” 3) ทำให้มีโอกาสดูซึมซับคำสอนมากขึ้น อันจะช่วยก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในภายหน้าสืบต่อไป 4) ทำให้พ่อแม่ ญาติพี่น้องได้มีโอกาสทำบุญเพิ่มขึ้น (แก้ว ขิดตะขบ, 2555)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรม บรรพชาสามเณรของสำนักสงฆ์บ้านโพนงาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณร ของสำนักสงฆ์บ้านโพนงาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ในการใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา เป็นภูมิคุ้มกันด้านจิตใจให้แก่เด็ก และเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง และปรับทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจโลกให้เกิดปัญญา รู้เท่าทัน อันจะช่วยแก้ปัญหา นี้ได้อีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณร
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรของสำนักสงฆ์บ้านโง้งนขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสว่างเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรของ สำนักสงฆ์ บ้านโง้งนขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสว่างเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก และการรวบรวมข้อมูลการวิจัย
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการศึกษาเอกสาร และเป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) การดำเนินการสำรวจและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ คัมภีร์พระไตรปิฎก 2) การดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ คัมภีร์อรรถกถา ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
3. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) นำข้อมูลที่ได้มาจากเอกสารคัมภีร์พระไตรปิฎก ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องมาทำการแยกแยะ จัดประเภทตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย 2) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการแยกแยะ จัดประเภท มาอธิบายให้ความหมายตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย 3) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการแยกแยะ จัดประเภท ให้ความหมาย นำไปเขียนลงในบทต่าง ๆ ตามความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาของงานวิจัย 4) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการแยกแยะ จัดประเภทให้ความหมายที่เขียนลงในบทต่าง ๆ มาศึกษาวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะสงฆ์ในการสาธตสังเคราะห์: กรณีศึกษาคณะสงฆ์ธรรมยุตอำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี 5) ขอคำแนะนำ ปรัชญา ความเห็นจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ 6) ดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (Content) เกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรของสำนักสงฆ์บ้านโง้งนขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสว่างเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี พร้อมทั้งสรุปและเสนอแนวความคิดประกอบกับทัศนะของผู้วิจัยต่อไป และ 7) นำเสนอการศึกษาเชิงวิเคราะห์การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรของ สำนักสงฆ์บ้านโง้งนขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสว่างเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากพระไตรปิฎก ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบรรพชาสามเณรโดยผ่านข้อมูลคุณภาพแบบพรรณนาเป็นความเรียง
4. เสนอผลงานการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ตามความเหมาะสมแก่เนื้อหาในบทต่าง ๆ ตามลำดับ และเสนอผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณร มีดังนี้ สามเณร คือ เหล่ากอแห่งสมณะ หากกล่าวถึงปฐมกำหนด ก็ยิ่งให้เห็นความสำคัญของสามเณร เพราะว่า พระพุทธองค์ทรงเป็นผู้ให้กำเนิดสามเณร โดยมีพระโอรสของพระองค์เองได้รับบวชเป็นสามเณรรูปแรก นอกจากนี้พระพุทธองค์ยังทรงชี้แนะ วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการบวช ทรงกำหนดคุณสมบัติของผู้บวช และทรงวางระเบียบวิธีการบวชตลอดจนได้ทรงบัญญัติ

สิกขาบทสำหรับสามเณร วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการบรรพชาเป็นสามเณรในพระพุทธศาสนา แม้จะมีลักษณะแตกต่างกันบ้าง แต่ส่วนใหญ่บวชด้วยศรัทธาเพื่อใคร่ศึกษาตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ด้วยการประพฤติ พรหมจรรย์ เว้นจากเมถุนธรรมและขาดจากการครองเรือน รักษาศีล 10 ข้อ ศีลเสมือนเป็นธรรมนูญพื้นฐานของชีวิต ถือเป็นแนวทางพัฒนาทางกายและวาจา ส่วนการพัฒนาทางจิตใจก็ด้วยการหมั่นทำความเพียรฝึกสมาธิ ทั้งสมถะ และวิปัสสนากรรมฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 และได้พัฒนาตามหลักไตรสิกขา เมื่อพิจารณาอย่างรอบคอบก็เกิด ปัญญาเป็นที่สุด ถือเป็นการพัฒนาทรัพยากรของชาติให้เป็นคนที่มีคุณภาพ เป็นแกนในการพัฒนาสังคมต่อไป

การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรของสำนักสงฆ์บ้านโง่งนขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี มูลเหตุของการจัดกิจกรรมบรรพชาสามเณรของสำนักสงฆ์บ้านโง่งนขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี มีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ คือ 1) แก้ปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่จากการติดยาเสพติด โดยกิจกรรมอบรมให้สามเณรยึดมั่นในศีล 10 ข้อ ของสามเณรโดยเฉพาะศีลข้อที่ 5 คือ เว้นจากดื่มสุราเมรัยและการเสพสิ่งเสพติดทุกชนิด และจัดให้มีวิทยากรทางการแพทย์มาให้ความรู้แก่สามเณรถึง ผลเสียหรือโทษของการเสพสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ เช่น ใช้เงินสิ้นเปลืองผิดปกตಿಯ่างเห็นได้ชัด สุขภาพร่างกายซูบผอม หรือมีความผิดปกติทางสมอง ฉุนเฉียวง่าย อารมณ์แปรปรวน เอาแต่ใจ เริ่มมีนิสัยโกหก ลักขโมย หรือชอบเก็บตัว ไม่สูงส่งกับใคร ขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ยิ่งไปกว่านั้นยังก่อให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา มากมาย ทั้งปัญหาอาชญากรรม เศรษฐกิจ การทำร้ายร่างกาย การทะเลาะวิวาทอีกด้วย 2) ให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้ศึกษาเรียนรู้หลักคำสอนเพื่อพัฒนาตนเองตามแนวทางของพุทธศาสนา โดยให้มีการอบรมจากพระวิทยากร ให้ศึกษาหลักธรรมในการดำรงชีวิตเพื่อการพัฒนาตนเอง ตามหลักภาวนา 4 คือ กายภาวนา การพัฒนากาย การพัฒนาอินทรีย์ อินทรีย์ของเรานี้ก็มี ตา หู จมูก ลิ้นและกาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ใช้สำหรับสัมพันธ์กับโลกภายนอกให้ได้ผลดี ศีลภาวนา การพัฒนาศีลจัดระเบียบชีวิตของตนเองและการจัดระเบียบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ไม่เบียดเบียน ต่อกันในทางชีวิตร่างกาย ในทางทรัพย์สิน จิตภาวนา การพัฒนาจิตใจ พัฒนาสมรรถภาพจิตหรือสมรรถภาพของจิตใจ ให้จิตมีสมาธิ เข้มแข็ง อดทน และรับผิดชอบ และ ปัญญาภาวนา การพัฒนาปัญญา รู้เท่าทัน รับรู้ประสบการณ์ นั้น ๆ ตรงตามสภาพที่มันเป็นจริง ตามการไตร่ตรองและเลือกปฏิบัติ เลือกเชื่อ ส่งผลให้ในที่สุดมีอิสรภาพหลุดพ้น จากกรอบจำของกิเลส ซึ่งกิจวัตรประจำวันของสามเณร ได้แก่ การสวดมนต์ เติมน้ำสมาธิ ฝึกปฏิบัติ ธรรมกันตั้งแต่ตื่นนอนในช่วงเช้า หลังทำวัตรเช้า ฉ้นเพล และทำวัตรเย็น รวม 4 ครั้งต่อวัน ตลอดจนการฝึกให้มีจิต สาราณะ เหล่านี้ก็เอื้อให้เกิดปัญญา และ 3) แสดงถึงความกตัญญูต่อบุตรที่มีต่อผู้เป็นบิดามารดา โดยอบรมให้สามเณร รับรู้และเข้าใจว่า การบวชบรรพชาเป็นสามเณรถือเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบุตรที่มีต่อผู้มี พระคุณ และเป็นเครื่องหมายของคนดี ความกตัญญูนี้เองเป็นมงคลสูงสุดอย่างหนึ่งในชีวิต คนเรามักมองข้ามมงคล อันหาประมาณมิได้คือความกตัญญูนี้ไปไขว่คว้าหามงคลจากที่อื่น ก็ย่อมผิดหวังอยู่ร่ำไป เพราะชีวิตอย่างชาวบ้าน ไม่มียามมงคลใดจะอำนวยประโยชน์แก่ลูก ๆ ได้อย่างสมบูรณ์เท่าความกตัญญูอีกแล้ว ถึงแม้ว่าจำนวนเด็กและเยาวชน ในหมู่บ้าน ที่เคยมีโอกาสนับผ่านการบรรพชาเป็นสามเณรมามาก่อนมีจำนวนน้อยมาก หรือบางปีก็เว้นห่างเนื่องด้วย หมู่บ้านอยู่ห่างไกลความเจริญโดยตั้งอยู่บนที่สูงซึ่งการสัญจรยากลำบากในการขึ้นลง ประกอบกับสัญญาณโทรศัพท์ ไม่ครอบคลุมจึงเกิดความล่าช้าในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลนอกพื้นที่ อีกทั้งชาวบ้านเองไม่มีความพร้อมสำหรับ ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเครื่องบวช อย่างไรก็ตาม การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (PEA) เป็นประธานเปิดจ่ายระบบไฟฟ้าให้กับ พื้นที่นี้ ให้แสงสว่างและอุปกรณ์การสอนสามารถใช้ในการสอนหลักธรรมได้ ส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับการบรรพชา ก็ได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัย จากผู้มีจิตศรัทธาภายนอกพื้นที่ซึ่งปัจจัยสนับสนุนในการดำเนินงานกิจกรรมให้ บรรลุตามเป้าหมายตามเจตนารมณ์ที่วางไว้

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรของ สำนักสงฆ์ บ้านโง่นขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี มีรายละเอียด ดังนี้ 1) วิเคราะห์ในแง่ปัญหาและอุปสรรคเนื่องด้วยพื้นที่ของสำนักสงฆ์ บ้านโง่นขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่าง ดังนี้ ผู้ปกครองให้การส่งเสริมและสนับสนุนน้อยลง เพราะขาดทุนทรัพย์ในการซื้อเครื่องใช้สอยประกอบกับราคาค่อนข้างแพงเกินไป เด็กที่เข้าร่วมโครงการอ่านหนังสือไม่ค่อยออก เขียนหนังสือไม่ค่อยถูก ขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ เด็กเยาวชนขาดทักษะในการเขียนและเพื่อการบรรยายธรรม และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบรรพชาเยาวชนภาคฤดูร้อนเท่าที่ควร นอกจากนี้ ปัญหาเจ้าภาพการบวชไม่ได้เป็นญาติพี่น้อง มักจะปล่อยทิ้งเมื่อบวชไปแล้วไม่กลับมาเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ 2) วิเคราะห์ในแง่ปัจจัยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนอยากเข้ามาบรรพชา ปัจจัยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนอยากเข้ามาบรรพชาที่สำนักสงฆ์ บ้านโง่นขาม ตำบลหนามแท่ง อำเภอสรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี มี 2 แนวทางหลัก 1) ปัจจัยภายใน มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ เจ้าอาวาสมีความซื่อสัตย์ เป็นที่ยอมรับของชุมชน รับฟังความคิดเห็นของคณะสงฆ์ และการจัดพิธีบรรพชาต้องเข้มงวดถูกต้องตามพระธรรมวินัย อันจะสร้างความสามัคคีในหมู่สงฆ์และความเลื่อมใสศรัทธาแก่ชุมชน 2) ปัจจัยภายนอก การสร้างทัศนคติที่ดี และหน่วยงานภายนอก ซึ่งหมายถึงภาครัฐและเอกชนได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมด้านวิชาการ คำแนะนำ ด้านการเงิน และอุปกรณ์การบรรพชา สำหรับการดำเนินงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของชุมชนแห่งนี้อย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายศาสนทายาทที่มีคณะสงฆ์ประจำจังหวัดเป็นแกนนำ เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นระบบ 3) วิเคราะห์ในแง่คุณประโยชน์ สามารถแยกเป็นประเด็นย่อยได้ 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) เข้าใจหลักธรรม นำไปปฏิบัติจากการศึกษาพบว่า สามเณรในโครงการ เข้าใจหลักธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้า การดำเนินชีวิตในทางสายกลาง นำความรู้ไปปูพื้นฐาน วางแผนชีวิต นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ความไม่คดโกง ไม่โลภมากเป็นการขัดเกลาจิตใจ ควบคุมสติของตนเอง ควบคุมตัวเองให้ได้ ทั้งทางกาย วาจา ใจ 2) ประโยชน์ตน เป็นการทำให้ตนเองได้พัฒนามีชีวิตที่ดีงาม มีคุณค่า ห่างไกลจากความเสื่อม ช่วยทำให้จิตใจสงบ ผ่องใส เข้าใจและยอมรับความจริงของชีวิต ดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของสังคม จากการศึกษพบว่า สามเณรในโครงการ มองเห็นประโยชน์กับตนเองได้ 3 อย่าง ได้แก่ พัฒนา ตนเองด้านความมีวินัยในการตื่นเข้าปฏิบัติ มีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตน พัฒนาการแบ่งเวลารู้สึกอิสระในการที่จะตัดสินใจทำอะไรตามใจชอบ เป็นการจัดแบ่งเวลาในการดำเนินชีวิต ทั้งเวลาในการเรียน เวลาพักผ่อน เวลาที่ใช้ส่วนตัวเพื่อความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง และพัฒนาโลกทัศน์เชิงบวก สามเณรมีความรู้สึกลึกซึ้งในด้านบวก ซึ่งเป็นแรงเสริมของความรู้สึที่ดี รู้จักเคารพนับถือตนเองและผู้อื่น 3) ประโยชน์ท่าน เป็นการปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม อันสร้างประโยชน์เพื่อผู้อื่น เพื่อส่วนรวม ตลอดจนช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นคนดีของสังคม กล่าวคือ ประกอบด้วย กายกรรมคือ การกระทำในสิ่งที่ดี ไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดเนื้อร้อนใจ อยู่ในกรอบของศีลธรรม และจริยธรรมอันดีงาม กระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม วชิกรรม คือ การพูดจาดีรู้จักกาลเทศะ ซื่อตรงพูดในสิ่งที่สร้างสรรค์ ไม่พูดบดหรือพูดหลอกลวงให้ผู้อื่นหลงเชื่อเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ตน มโนกรรม คือ การเป็นผู้มีความคิดด้วยจิตอันบริสุทธิ์ คิดในสิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์ คิดในทางที่สร้างสรรค์ และ 4) เห็นคุณค่าของการบรรพชา เข้าใจความหมายของการบรรพชาเป็นสามเณรอย่างแท้จริง ว่าเป็นการบวชเพื่อเรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ปฏิบัติตนให้สำรวมภายใต้พระธรรมวินัย ศึกษาพุทธศาสนาเพื่อนำความรู้ไปใช้พัฒนาการตนเอง ดำเนินรอยตามคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและปรับใช้กับคนรอบข้าง

อภิปรายผล

ผลการศึกษาการพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณร แนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนมีด้วยกันหลายแนวทาง หลาย ๆ กิจกรรม แต่การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนจะมีพระพุทธศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง ถือเป็นประเพณีประเพณีพรหมจรรย์ เว้นจากเมฆนธรรมและขาดจากการครองเรือน รักษาศีล 10 ข้อ ศีลเสมือนเป็นธรรมนุญพื้นฐานของชีวิต และได้พัฒนาตามหลักไตรสิกขา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีศักดิ์ ใหม่ประยูร เรื่องการพัฒนาจริยธรรมเยาวชนด้วยการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ศึกษากรณีวัดสมศรี บ้านโคกสี ตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ชีวิตของบรรพชิต ภาคฤดูร้อนวิทยาการบรรยายหลักธรรมในพุทธศาสนา ภาคปฏิบัติฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน ทั้งการถือศีลและการทำสมาธิเป็นหลักของไตรสิกขาอันเป็นหลักเบื้องต้นของพระพุทธศาสนา (ทวีศักดิ์ ใหม่ประยูร, 2546) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูวุฒิสภาธรรม ที่ได้ศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการบวชในพระพุทธศาสนา เถรวาท: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า การบวชในพระพุทธศาสนาเถรวาท คือ การประพฤติปฏิบัติในพระธรรมวินัยของพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงแสดงธรรมและบัญญัติพระวินัย เพื่อเป็นแบบแห่งการประพฤติพรหมจรรย์ (พระครูวุฒิสภาธรรม, 2560)

ผลการศึกษาการพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรของสำนักสงฆ์ บ้านโง้งนวม ตำบลหนามแห่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี โดยพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติที่ยั่งยืนเกี่ยวกับยาเสพติดให้ห่างไกลจากยาเสพติด ด้วยกิจกรรมอบรมให้สามเณรยึดมั่นในศีล 10 ข้อ ของสามเณร โดยเฉพาะศีลข้อที่ 5 คือ เว้นจากดื่มสุราเมรัยและการเสพสิ่งเสพติดทุกชนิด และจัดให้มีวิทยากรทางการแพทย์มาให้ความรู้แก่สามเณรถึงผลเสียหรือโทษของการเสพสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหา วิชิต ศรีวิริยกุลชัย เรื่องการประเมินโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลผลิตผู้ปกครองมีความเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ด้านความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ความภูมิใจในวัฒนธรรมของชาติ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การมีวินัยในตนเอง การไม่เฝ้าจอโทรศัพท์มือถือ การห่างไกลจากยาเสพติด โดยรวมมีการบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับมาก (พระมหา วิชิต ศรีวิริยกุลชัย, 2547) อีกทั้ง เด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้ศึกษาเรียนรู้หลักคำสอนเพื่อพัฒนาตนเองตามแนวทางของพุทธศาสนา โดยให้มีการอบรมจากพระวิทยากรให้ศึกษาหลักธรรมในการดำรงชีวิต เพื่อการพัฒนาตนเอง ตามหลักภavana 4 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิจิต พร้อมสัมพันธ์ เรื่อง การพัฒนาความมั่นคงทางสุขภาวะของเด็กตามหลักภavana 4 : กรณีศึกษากลุ่มรักลูกให้ลูกธรรม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาความมั่นคงทางสุขภาวะของเด็กตามหลักภavana 4 พฤติกรรมที่เด็กควรได้รับการส่งเสริมมากที่สุด คือ ด้านกายภavana: ช่วยทำให้เด็กเกิดกระบวนการเข้าใจในการเลือกรับและปฏิบัติด้านกายภavanaอย่างถูกต้องเหมาะสม เด็กเรียนรู้และฝึกตนในเรื่องของการดูแลชีวิตประจำวันไม่ให้เป็นภาระแก่ผู้อื่น, ด้านสัทภavana: ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นเมื่อเด็กต้องออกไปใช้ชีวิตภายนอก, ด้านจิตตภavana: ควรมีจิตใจที่เข้มแข็ง มั่นคง อดทนต่อสิ่งที่ทำให้ไม่พอใจ ด้านปัญญาภavana: ฝึกทักษะให้มีการใช้ชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้ดี (ศศิจิต พร้อมสัมพันธ์, 2558) นอกจากนี้ ยังได้อบรมให้สามเณร รับรู้และเข้าใจว่า การบวชบรรพชาเป็นสามเณร ถือเป็น การแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ และเป็นเครื่องหมายของคนดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาสิต สุขวรรณดี และคณะ เรื่อง แรงจูงใจในการบวชเรียนของพระภิกษุและสามเณรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ภิกษุและสามเณรมีจุดประสงค์ของการบวชเรียนเพื่อพัฒนาตนเอง รองลงมาบวชเพื่อตอบแทนคุณบิดามารดาและบวชเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาไว้ และด้านแรงจูงใจในการบวชเรียน คือ การบวชเป็นการฝึกตนให้เป็นคนมีระเบียบวินัย รองลงมาคือการบวชทำให้มีโอกาสสร้างความก้าวหน้าทางด้านการศึกษาได้ดีกว่า และการบวชทำให้รู้ชีวิตมีคุณค่าและสามารถพัฒนาได้ (ภาสิต สุขวรรณดี และคณะ, 2553)

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรของสำนักสงฆ์ บ้านโหนดงาม ตำบลหนองแก อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดอุบลราชธานี มีปัญหาและอุปสรรคเนื่องจากผู้ปกครองให้การส่งเสริมและสนับสนุนน้อยลง เพราะขาดทุนทรัพย์ในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคกับราคาค่อนข้างแพงเกินไป เด็กที่เข้าร่วมโครงการอ่านหนังสือไม่ค่อยออก เขียนหนังสือไม่ค่อยถูก ขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัฐกรณ์ พงษ์ประเสริฐ เรื่อง ปัจจัยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนสามเณรในพระพุทธศาสนา พบว่า ปัจจัยด้านการศึกษาที่วัดจากอัตราส่วนจำนวนประชากรเด็กต่อจำนวนโรงเรียน ปัจจัยด้านศาสนาที่วัดจากจำนวนประชากรต่อจำนวนพระภิกษุ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่วัดจากอัตราส่วนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือมีผลกระทบเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญต่อจำนวนสามเณร ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่วัดจากจำนวนประชากรเด็กผู้ชายปัจจัยด้านสังคมที่วัดจากจำนวนการหย่าร้าง และร้อยละของจำนวนประชากรที่อาศัยในเขตเทศบาลมีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ (รัฐกรณ์ พงษ์ประเสริฐ, 2564) ทำให้คิดต่อไปได้ว่าปัจจัยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนของที่นี่อยากเข้ามาบรรพชา เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถของเจ้าอาวาสและความเข้มงวดและถูกต้องตามพระธรรมวินัย ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระอนันต์ โชติวิโส (สนพะเนาว์) เรื่อง การศึกษาพระอุปชฌาย์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ผลการวิจัยพบว่า อุปชฌาย์ในสังคมไทย คือพระเถระผู้ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นประธาน ให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรผู้มีศรัทธาประพฤติพรหมจรรย์แล้วให้การสั่งสอนปริยัติ ศาสนาแก่ภิกษุใหม่ที่ตนบวชให้นั้น คุณแลรับผิชอบ หล่อหลอมพฤติกรรมของศิษย์เหล่านั้นด้วยระเบียบ ที่เรียกว่า พระวินัย อันเป็นส่วนสำคัญ คือ เพื่อขัดเกลากาย วาจาให้เรียบร้อย แนะนำให้ฝึกฝนภาวนาขัดเกลากจิตใจให้สะอาด สว่าง สงบ ด้วยสมาธิอันนำไปสู่ความรู้แจ้งเห็นแจ้งที่เรียกว่าปัญญา (พระอนันต์ โชติวิโส (สนพะเนาว์), 2552) ก็จะได้สำเร็จเป็นประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านในแง่การพัฒนา และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาประจวบ ตรีภักดิ์ เรื่อง การติดตามผลเยาวชนที่ผ่านโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดปัญญานันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเยาวชนสองกลุ่ม คือ กลุ่มช่วงอายุระหว่าง 13 - 15 ปี และช่วงอายุระหว่าง 16 - 18 ปี ทั้งสองกลุ่มนำความรู้ไปใช้ในระดับที่ไม่แตกต่างกันทั้งในเรื่องของการพัฒนาตนเองและการพัฒนาสังคม (พระมหาประจวบ ตรีภักดิ์, 2544)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณร มีดังนี้ สามเณร คือ เหล่ากอแห่งสมณะ พระพุทธเจ้าทรงเป็นผู้ให้กำเนิดสามเณรรูปแรก ยังทรงชี้แนะวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ทรงกำหนดคุณสมบัติ และทรงวางระเบียบวิธีการบวช ตลอดจนได้ทรงบัญญัติสิกขาบทสำหรับสามเณร การบรรพชาสามเณรในพระพุทธศาสนา ส่วนใหญ่บวชด้วยศรัทธาในพระพุทธศาสนา ประพฤติพรหมจรรย์ รักษาสิกขา 10 ข้อ เป็นธรรมเนียมปฏิบัติพื้นฐานของชีวิต เป็นแนวทางพัฒนาทางกาย วาจา และจิตใจ และได้พัฒนาตามหลักไตรสิกขา เป็นการพัฒนาศักยภาพของชาติให้มีคุณภาพ การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณรของสำนักสงฆ์ บ้านโหนดงาม ตำบลหนองแก อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดอุบลราชธานี มีมูลเหตุของการจัดกิจกรรมบรรพชาสามเณร 3 ประการ คือ 1) แก้ปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่จากการติดยาเสพติด 2) ให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้ศึกษาเรียนรู้หลักคำสอนเพื่อพัฒนาตนเองตามแนวทางของพุทธศาสนา และ 3) แสดงถึงความกตัญญูกตเวทีของบุตรที่มีต่อผู้เป็นบิดามารดา การวิเคราะห์การพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมบรรพชาสามเณร มีดังนี้ 1) ปัญหาและอุปสรรค อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อย่างเช่น เจ้าภาพการบวชไม่ได้เป็นญาติพี่น้อง มักจะปล่อยทิ้งเมื่อบวชให้แล้วไม่กลับมาเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ เป็นต้น 2) ปัจจัยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนอยากเข้ามาบรรพชา มี 2 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ เจ้าอาวาสมีความซื่อสัตย์ เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน รับฟังความคิดเห็นของคณะสงฆ์ และการจัดพิธีบรรพชาต้องเข้มงวดถูกต้องตามพระธรรมวินัย สร้าง

ความสามัคคีในหมู่สงฆ์และความเลื่อมใสศรัทธาแก่ชุมชน 2) ปัจจัยภายนอก การสร้างทัศนคติที่ดี และหน่วยงานภายนอก และ 3) ในแง่คุณประโยชน์ มีประเด็นย่อย 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) เข้าใจหลักธรรม 2) ประโยชน์ตน 3) ประโยชน์ท่าน และ 4) เห็นคุณค่าของการบรรพชา ซึ่งการบรรพชาอุปสมบท เป็นประเพณีอันดีงามที่พุทธศาสนิกชาวไทยได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน มหาเถรสมาคมก็ตระหนักถึง ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งทำให้วิถีชีวิตของคนไทยนับวันจะยิ่งถอยห่างจากพระพุทธศาสนามากขึ้น เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนของชาติได้รับการพัฒนาจิตใจให้เป็นคนดีมีคุณธรรม ในการจัดการกิจกรรมดังกล่าวนี้หากแต่ใช้วิกฤตให้เป็นโอกาสในการแก้ไขภาวะหัวเลี้ยวหัวต่อของเด็กและเยาวชนที่นั่นให้มีโอกาสเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมตามวิถีทางของพุทธศาสนา พัฒนาตนเองให้ได้มีชีวิตที่ดีงาม มีคุณค่า ห่างไกลจากความเสื่อม ช่วยทำให้จิตใจสงบ ผ่องใส เข้าใจและยอมรับความจริงของชีวิต และพัฒนาสังคมด้วยได้รับการปลูกฝังจิตใจให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) สถาบันครอบครัว บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรให้ความสำคัญกับเยาวชนที่เป็นบุตรหลานด้วยการสานต่อกิจกรรมดังกล่าว โดยการกระตุ้นเตือนให้เยาวชนเห็นคุณค่าและนำความรู้ที่ได้จากการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน 2) ควรมีการศึกษาบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมตามโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในจังหวัดอื่น เพราะพระสงฆ์มีส่วนในความสำเร็จของโครงการ

เอกสารอ้างอิง

- แก้ว ชิตตะชบ. (2555). ประวัติความสำคัญของพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- ทวีศักดิ์ ใหม่ประยูร. (2546). การพัฒนาจริยธรรมเยาวชนด้วยการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ศึกษากรณีวัดสมศรีบ้านโคกสี ตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พระครูกิตติวิสุทธิวัฒน์ (สมปอง สมปัญโญ). (2561). การบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวุฒิสาครธรรม. (2560). ศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการบวชในพระพุทธศาสนาเถรวาท: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพัทลุง. วารสารมหาจุฬานาครธรรม, 4(2), 31-48.
- พระมหาประจวบ ตรีภักดิ์. (2544). การติดตามผลเยาวชนที่ผ่านโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดปัญญานันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ใน วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระมหาวิชิต ศรีวิริยกุลชัย. (2547). การประเมินโครงการบรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระอนันต์ โชติวิโส (สนพะเนา). (2552). การศึกษาพระอุปชฌาย์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาสิต สุวรรณดี และคณะ. (2553). แรงจูงใจในการบวชเรียนของพระภิกษุและสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครปฐม. ใน รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ยุบลวรรณ ประมวลรัฐการ. (2532). ตัวแบบสมภูฏานการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น: ทดสอบเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- รัฐกรณ์ พงษ์ประเสริฐ. (2564). ปัจจัยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนสามเณรในพระพุทธศาสนา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 9(5), 2143-2153.
- ศศิจิต พร้อมสัมพันธ์. (2558). การพัฒนาความมั่นคงทางสุขภาวะของเด็ก ตามหลักภาวนา 4: กรณีศึกษากลุ่มรักลูกให้ถูกรธรรม. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดอุบลราชธานี. (2567). แนวทางการดำเนินงานป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด. อุบลราชธานี: สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2544). สภาพปัญหายาเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ. (ถ่ายเอกสาร).
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี. (2564). แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนา ชุมชน. อุบลราชธานี: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- สุชา จันทรเฒ. (2536). จิตวิทยาเด็กเกร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.